

finder, at naar der gives dette Alivsjaar, saa vil der ikke komme Noget ud af det Hele, men at det Hele vil opløse sig i Deklamationsnumre. Saa er der en anden Urigtighed hos den høitærede — nei den ærede — Taler. Det er dette, at han anførte, at den sidste enevældige Konge var den Eneste, som havde gjort Noget for de lavere Samsundsclasser paa Landet, og at den Lov, han nævnte, var den eneste i denne Retning siden 1819; saaledes sagde han. (Modsigelse). So, saaledes var det, jeg hørte meget noie efter. Seg veed ikke, om den ærede Taler vil kalde ham selvkaaren eller folkekaaren med Hensyn til disse Forhold, men det var ikke den enevældige Konge, der gjorde dette, men det var netop en Frugt af den Bestræbelse hos de — det ærede Medlem kan kalde dem selvkaarne eller folkekaarne — Mænd, som toge sig af de forsømte Landbosforhold. Dette er dog Noget, der skal tages med. Seg veed ikke, om den ærede Taler kalder sig selv selvkaaren eller folkekaaren med Hensyn til Besætningen af disse vigtige Spørgsmaal. Men saa megen Frugt havde disse Mænds Virksomhed, som allerede begyndte i 1845, dog havt, at den Gang der lysnede lidt Frihed her i Landet, kunde man gaa til dette Skridt. Naar der nu er Tale om denne Tid, altsaa fra 1819 til 1848—49, saa komme vi atter til det Spørgsmaal, hvorledes man der stod lige overfor en forsømmelig Regjering; thi det er ganske klart — og det skal huskes —, at det kun var ved disse Mænds, ved Stændernes og Andragender til Stænderne fremkaldte Forsøg, at Regjeringen blev mindet om at opretholde Fæstelovgivningen, idet mange Gods-eiere sade den overhørig og bleve idømte Bøder, fordi de sade den overhørig. Men det, at vi ikke kunne komme til ret at gribe ind i disse Forhold, ligger deri, at vi have havt en flertal — ikke mentigmandtig, men embedsmandtig — Regjering, der har forsømt sin Pligt gjennem en lang Række af Aar, forvasket vore Forhold og lagt Myndigheden over i en Samsundsclassens, et Samsundslags Hænder, der sandelig ikke behøvede at faae nogen Støtte. Naar der nu er Tale om Forslagene under Nr. 30, 31 o. s. v., og den ærede Taler synes, at Fæstebønderne fidsse ret godt i det,

og at de ikke behøve nogen Støtte, saa skal jeg tillade mig at meddele en lille Erfaring om, hvorledes Forholdet har stillet sig for mig i de Aar, jeg har særdeles dermed. Man kunde jo f. Ex. sætte den ærede Forslagsstiller ud paa et af de Landbrug, hvorom der her er Tale, og saa vilde jeg se, hvorledes den ærede Taler vilde komme ud af det. (Røfod: Glimrende!). Det ærede Medlem siger, at han vil komme glimrende ud af det, men der foreligger udtrykkeligt Bevis for, at en Mand i hans Stilling, med hans Opdragelse og hans Levevis ikke kan leve paa disse Eiendomme, og hvorfor? Fordi de, der tale om Forholdene, ikke forstaa og kjende dem. De, som leve paa Præstegaardene — f. Ex. den ærede Taler (H. C. D. Müller), som har havt saa Meget med Præstevæsenet at gjøre — synes, at fordi der er ligesaa megen Jord, kunne de leve ligesaa godt derpaa, men de tænke ikke paa, at foruden at de leve paa denne Jord, have de stor Lønning tillige, og at de Andre fra deres Jord maa bidrage til, at de kunne leve paa deres Jord. Men saa fulke de Andre dog over, at de paa deres Landbrug ikke kunne opdrage deres Børn. Men her er paa disse Jorder ikke Tale om Andet end at føre Kamp og holde sig oppe i Samsundet, denne Kamp fortjener Afgøelse, og den skulle vi støtte, saa længe vi kunne, saa længe der er en Lønning tilbage af den Ret, som Forældernes Uret har taget fra dem. Resultatet eller Summen af dette er, at en forsømmelig Regjering i den sidste Tid af Enevælden her i Landet har draget Rettigheder bort fra dem, der havde Rettighederne, i det Mindste svækket dem i en høj Grad, og derpaa er Forholdet blevet os leveret saaledes. Den Gang Regjeringen ikke vilde gjøre sin Pligt, maatte Folket træde til og se at redde, hvad reddes kunde, og gjøre Skridt til, hvad der den Dag i Dag ligger for, og som det ærede Medlem ikke vil være med til at stemme for, og som han fra-raader Thinget at stemme for, nemlig Forslaget under Nr. 30 og de øvrige sig dertil knyttende Forslag. Det er den sidste Ræst, som vi have tilbage af det, som underhaanden er blevet frataget dem, som havde denne Ret, og den ærede Taler skalde dog tænke paa, at det er